

УДК 343.98

DOI <https://doi.org/10.32847/ln.2019.8.23>

Проценко О.О.

к.ю.н.,

викладач кафедри кримінального процесу

Одеський державний університет внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВЕРИФІКАЦІЇ ДАНИХ ПІД ЧАС ПРИЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТИЗ

Постановка проблеми. Одним із сучасних проблемних питань, які виникають під час досудового розслідування умисних вбивств, є збирання слідчими Національної поліції України повної необхідної та результативної інформації, а також матеріалів кримінального провадження щодо підозрюваних під час призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертизи особисто або за дорученням слідчого судді або суду.

Відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 242 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України для встановлення причин смерті або ступеня тілесних ушкоджень та визначення психічного стану підозрюваного за наявності відомостей, які викликають сумнів щодо його осудності, обмеженої осудності, слідчий Національної поліції України або прокурор зобов'язаний звернутися з клопотанням до слідчого судді [3].

Раніше судово-медична та судово-психіатрична експертиза призначалися за постановою слідчого або прокурора, що полегшувало і пришвидшувало збирання матеріалів кримінального провадження та їх проведення.

Нині у практичних підрозділах слідчих Національної поліції України виникають певні проблемні питання під час збирання матеріалів кримінального провадження та отримання дозволу щодо проведення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз по кримінальним провадженням щодо умисних вбивств. Оскільки висновок експерта є джерелом доказів, а іноді виступає у ролі головного допустимого доказу, то отримання висновку є головним доказом вини підозрюваного.

Виконання експертами призначених експертиз по кримінальних провадженнях щодо підозрюваного по категорії злочинів умисних вбивств перевищує термін у два місяці, а іноді повторне призначення експертизи з причини недостатнього збору матеріалів кримінального провадження, необхідних експерту для проведення експертизи, призводить до затягування строків досудового розслідування та строків тримання під вартою підозрюваних по кримінальному провадженню що, може спричинити втрату доказів та звільнення особи від кримінальної відповідальності за особливо тяжкий злочин.

Проблеми правового регулювання та збору інформації (доказів), матеріалів кримінального провадження для підстав призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз становлять інтерес не тільки з погляду вдосконалення процесуального законодавства, а й удосконалення та підвищення ефективності електронного документообігу та верифікації даних осіб (підозрюваних) під час досудового розслідування умисних вбивств.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Проаналізувавши законодавство щодо призначення судових експертиз, можна стверджувати, що сьогодні немає єдиного правового інституту судових експертиз, а також відсутні як теоретичні, так і практичні вирішення проблем реалізації правових норм та алгоритм дій слідчих при верифікації даних під час призначення судових експертиз.

Порядок призначення судових експертиз, зокрема судово-медичних та судово-психіатричних під час розслідування

умисних вбивств, досліджували такі науковці: М.І. Авдєєв, Р.С. Белкін, О.М. Васильєва, А.Ф. Волобуєв, В.Я. Горбачевський, В.І. Завидняк, В.В. Зосіменко, В.В. Ковальова, Н.М. Калинюк, М.І. Райський, Н.Т. Ведерников, В.Ф. Глазирін, А.В. Дулов, А.В. Іщенко, Ю.М. Гошевий, Н.І. Клименко, В.К. Лисиченко, В.Г. Лукашевич, Г.А. Матусовський, В.Т. Нор, М.В. Салтевський, М.Я. Сегай, В.В. Тищенко, В.Ю. Шепітько та інші.

Формування завдання дослідження.

Метою статті є аналіз проблемних питань, що виникають під час призначення судово-медичних та судово-психіатричних експертиз за дорученням слідчого судді під час розслідування умисних вбивств, а також визначення шляхів їх усунення.

Під час досудового розслідування умисних вбивств призначаються різні види експертиз, але особливе та першочергове місце займають судово-медична та судово-психіатрична експертизи, які дозволяють визначити причину настання смерті та ступінь тяжкості тілесних ушкоджень, психічний стан підозрюваного за наявності відомостей, які викликають сумнів щодо його осудності, обмеженої осудності.

Зупинимося на особливостях підготовчого етапу збору та верифікації даних на суб'єктів кримінального провадження під час призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз слідчим на досудовому розслідуванні та суддею або судом.

Виклад основного матеріалу. Нормативно-правовою базою, що регулює порядок призначення судової експертизи, судово-медичної та судово-психіатричної, є КПК України, Закон України «Про судову експертизу», основи законодавства України про охорону здоров'я, Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, Наказ МОЗ «Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби», Наказ МОЗ «Про затвердження

Порядку проведення судово-психіатричної експертизи».

Розслідування злочинів про умисні вбивства може бути пов'язане з деякими складнощами як у кваліфікації, так і в самому процесі досудового розслідування. Тому у випадках, коли слідчий у процесі досудового розслідування виявляє заплутані обставини, може призначатися комплекс різноманітних експертиз. Підставами для їхнього проведення є версії слідчого щодо характеру та обставин, які пов'язані з учиненням певного злочину. Збір матеріалів кримінального провадження включає огляд місця пригоди, вилучення речових доказів, допит свідків, слідчий експеримент тощо. Загалом проведення судових експертиз під час розслідування умисних вбивств є одним із засобів одержання доказової інформації. Результати їх проведення підтверджують або спростовують уявлення слідчого про обстановку та механізм вчинення умисного вбивства, мотиви й наміри злочинця. Часто трапляється, що складні питання, пов'язані, наприклад, зі встановленням причини смерті та психічним станом суб'єктів кримінального провадження, вирішуються на основі висновку певної експертизи.

У практичній діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України під час досудового розслідування проблемні питання виникають на підготовчому етапі призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз, це зумовлено тривалим збором інформації, матеріалів та верифікацією інформації щодо суб'єктів кримінального провадження (підозрюваних).

Судово-медична експертиза обов'язково призначається у таких випадках:

1) встановлення причин смерті (потерпілого); 2) встановлення тяжкості та характеру тілесних ушкоджень (потерпілого, підозрюваного); 3) встановлення віку особи, якщо це необхідно для вирішення питання про можливість притягнення до кримінальної відповідальності, а іншим способом неможливо отримати відомості (підозрюваного);

4) встановлення статевої зрілості потерпілої особи у кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених ст. 155 Кримінального кодексу України (далі – ККУ) [4].

У разі призначення судово-медичної експертизи слідчий або прокурор складає клопотання відповідно до ч. 2 ст. 244 КПК України [3].

Також до клопотання додаються копії матеріалів кримінального провадження, якими обґрунтовуються доводи такого клопотання. Слідчий суддя не пізніше п'яти днів із дня надходження такого клопотання до суду розглядає його і приймає відповідне рішення. Нез'ясованим залишається питання щодо обов'язкового призначення судових експертів, які апріорі будуть призначені слідчим суддею, доводити істотне значення яких для кримінального провадження не потрібно. Все це призводить до того, що збільшується час на встановлення обставин події, особистості злочинця, а це спричиняє поступове знищення доказів, втечу злочинця.

Іншою проблемою, яка виникає під час підготовки та призначення судово-медичних експертиз, є перелік поставлених питань судово-медичному експертові. Наразі немає окремих розроблених методичних рекомендацій для органів досудового розслідування з приводу основних та додаткових питань під час проведення судово-медичних експертиз, а також конкретизованих матеріалів щодо того, з якого періоду життя злочинця потрібно збирати інформацію та матеріали в різних підприємствах та організаціях для подальшого використання експертом для проведення експертизи. Орієнтовний перелік питань розміщений у підручниках, навчальних посібниках із судової медицини, але слідчі Національної поліції України постійно уточнюють у експертів, які саме питання повинні бути, які матеріали кримінального провадження їм потрібні та чи буде можливість у експертів надати відповіді на питання слідчого на підставі наданих їм для дослідження матеріалів кримінального провадження.

Особливу увагу слід звернути на те, що під час призначення судово-психіатричної експертизи підозрюваного необхідно мати підстави, які дозволяють вважати, що підозрюваний страждає на психічне захворювання і в момент вчинення злочину (йдеться саме про момент вчинення злочину, а не про захворювання під час досудового слідства або симулювання психічного захворювання) не міг усвідомлювати свої дії та керувати ними [6].

Комплексного експертного судово-психіатричного дослідження потребує також стан алкогольного сп'яніння, стан наркотичного сп'яніння, що важливо для визначення суб'єктивного боку складу злочину (вини, мети, мотиву) [6].

Безпосередніми підставами для призначення судово-психіатричної експертизи є такі:

- невідповідність встановлених мотивів злочину тяжкості вчинку;
- наявність особливостей поведінки підозрюваного, що свідчать про вкрай велику неврівноваженість, емоційність, агресивність;
- відставання рівня психологічного розвитку від вікової норми;
- перенесені або наявні психічні захворювання тощо [8].

Перед призначенням такої експертизи слідчому доцільно провести попередню консультацію з відповідними фахівцями за стандартами судово-психіатричних досліджень осіб.

Теоретичною основою судово-психологічної експертизи є встановлення закономірностей психічного розвитку особистості та психічної саморегуляції.

Дослідження так званих пограничних станів (олігофренія, інфантилізм, акцентуації характеру, психопатія) проводять у межах комплексної психолого-психіатричної експертизи. Для дослідження впливу соматичних (тілесних) захворювань на психічний стан індивіда призначають комплексну медико-психологічну експертизу [8].

Отже, комплексна психолого-психіатрична експертиза як найефективніша процесуальна форма реалізації загальнонаукового підходу до експертного дослідження заснована на інтегративному використанні наукових і методичних можливостей судово-психологічної і судово-психіатричної експертиз.

Слідчий під час проведення досудового розслідування умисних вбивств насамперед повинен отримати та верифікувати інформацію про суб'єктів кримінального провадження для подальшого призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз, бо надалі це буде основою для дослідження експерта, а на підставі матеріалів кримінального провадження буде зроблений висновок.

Також в практичних підрозділах слідчих Національної поліції найчастіше виникають проблемні питання про надання додаткових матеріалів кримінального провадження щодо особистості підозрюваного для подальшого використання в дослідженні та висновках експертів, тому що експерти визначають, які конкретно ще надати матеріали кримінального провадження та інформацію про особу, щоб можна було дійти остаточного висновку. Найчастіше у слідчих немає такої можливості, тому що інформація вичерпана.

Тому за потреби отримати додаткові матеріали експерт подає клопотання слідчому про надання йому додаткових матеріалів та повертає слідчому або органу, який призначив експертизу, залучив експерта, матеріали кримінального провадження, надані для проведення експертизи. Це призводить до затягування строків досудового розслідування, а також до втрати доказів вини підозрюваного.

У разі збору та надходження документів, що містять інформацію про стан здоров'я особи (підозрюваного), щодо якої призначена судово-психіатрична експертиза, факти її звернення за медичною допомогою, її діагноз, інтимну і сімейну сторону життя, а також інші відомості, одержані під час її медичного обстеження, експерт зобов'язаний запросити у слідчого, який призначив експер-

тизу чи залучив експерта, згоду цієї особи на використання зазначеної інформації. Також експерт зобов'язаний запросити значний обсяг інформації та матеріалів кримінального провадження. У разі проведення посмертної судово-психіатричної експертизи або призначеної слідчим суддею чи судом, зазначена інформація використовується без згоди особи.

Сьогодні в українських медичних установах Урядом урегульовано питання організації ведення Електронного реєстру листків непрацездатності та надання інформації з нього. Але в Україні не ведеться електронної бази даних щодо тілесних ушкоджень, отриманих внаслідок кримінального правопорушення.

Під час проведення амбулаторної та стаціонарної судово-психіатричної експертизи особа встановлюється за документами, що посвідчують її особу. Такими документами є паспорт, свідоцтво про народження та інші документи, що посвідчують особу. Вказані дані про осіб слідчий має можливість отримати в Державній міграційній службі та верифікувати вказану інформацію щодо підозрюваного в кримінальному провадженні. Проте спрощеної процедури отримання даних про особу та верифікації отриманої інформації для слідчого не існує, на це потрібен певний час та дозволи слідчого судді.

Відповідно до ч. 1 ст. 159 КПК України тимчасовий доступ до речей і документів полягає в наданні стороні кримінального провадження особою, у володінні якої перебувають такі речі й документи, можливості ознайомитися з ними, зробити копії та вилучити їх [3].

Для з'ясування наявності чи відсутності в особи психічного розладу експерти проводять психіатричний огляд, оцінюють об'єктивний анамнез, включаючи дані про спадковість психічних розладів, особливості психічного розвитку, сімейний і соціальний статус, особливості реагування на різні життєві ситуації, психічні травми, особливості психічного стану та поведінки під час проведення судово-психіатричної експертизи та в період дій,

з приводу яких ведеться кримінальне провадження. Експерти оцінюють особливості зовнішнього вигляду, міміки, руху і мови особи, щодо якої проводиться судово-психіатрична експертиза, а також її манеру триматися під час обстеження.

Зараз в Україні більшої актуальності набуває проблема біометричної ідентифікації людини, яка ґрунтується на аналізі індивідуальних характеристик особистості. Біометричні технології переживають період бурхливого розвитку в усьому світі. Багато в чому цей розвиток пов'язаний з рішеннями урядів провідних держав застосовувати їх під час виготовлення паспортно-візових документів, що спонукало спрямувати в цю сферу великі фінансові та матеріальні ресурси. Але найгострішим є питання інтересу суспільства до застосування цих технологій і в інших сферах, зокрема і в роботі правоохоронних органів.

Щоб прискорити отримання інформації та матеріалів про суб'єктів кримінального провадження під час призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз по умисних убивствах, слідчому необхідно зібрати багато інформації з різних джерел та вилучити документи, що підтверджують певну інформацію, верифікувати таку інформацію щодо особи (підозрюваного). Для проведення таких дій слідчому необхідно більше декількох тижнів, щоб направити запити в різні організації, а також отримати дозволи від слідчого судді на тимчасовий доступ до різних документів. У нашій державі існує безліч інформаційних баз для ідентифікації та верифікації особи та її майна, але у слідчих підрозділах відсутні прямі доступи до таких електронних баз інформації щодо особи, зокрема до медичних документів, а також відсутня база службових розслідувань в організаціях та установах на осіб, які заслуговують оперативного та слідчого інтересу.

Під час досудового розслідування умисних вбивств найголовніша мета слідчого – не втратити доказів та швидко отримати інформацію про особу (підозрюваного) для призначення

необхідних судово-медичної та судово-психіатричної експертиз.

Необхідно запровадити, щоб на початку досудового розслідування у слідчого Національної поліції України під час призначення судово-медичної експертизи та судово-психіатричної експертизи був **особистий електронний ключ з паролями** доступів до електронних баз даних медичних установ України, навчальних закладів та інших підприємств та організацій, де працював, лікувався підозрюваний, для верифікації даних на підозрюваного. Це спростить та заощадить час на збір документів для додання ухвали під час призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз, а також прискорить дослідження експертів.

Здійснюватись такі види експертиз можуть винятково державними спеціалізованими установами – науково-дослідними установами судових експертиз, судово-медичними та судово-психіатричними установами Міністерства охорони здоров'я України. Організаційне керівництво судово-медичною і судово-психіатричною службами здійснює Міністерство охорони здоров'я України.

Пропонуємо алгоритм дій слідчого в підготовці та під час збору інформації, верифікації даних про підозрюваного для призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз по умисних вбивствах на досудовому розслідуванні.

Після внесення слідчим відомостей про факт умисного вбивства до Єдиного реєстру досудових розслідувань згідно зі ст. 214 КПК України виникає необхідність у збиранні документів та інформації, а також верифікуванні такої інформації щодо підозрюваного в скоєнні особливо тяжкого злочину для призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз [3].

Згідно з процесуальним законодавством України експертами виконуються первинні, додаткові, повторні, комісійні та комплексні експертизи. Під час проведення досудового розслідування слідчому доцільно одразу при-

значати комплексну судово-медичну та судово-психіатричну експертизу.

Підставою для проведення експертизи у кримінальному провадженні відповідно до чинного законодавства є процесуальний документ (ухвала) про призначення експертизи, складений уповноваженою на те особою (слідчим суддею).

Також доцільно слідчим суддею в ухвалі встановити строк проведення експертиз, що встановлюється залежно від складності дослідження з урахуванням експертного навантаження фахівців керівником експертної установи.

Оформлення матеріалів для проведення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз покладається на слідчого. Необхідно надати документ про призначення експертизи (залучення експерта), ухвалу, документи, що містять інформацію щодо особи підозрюваного, матеріали кримінального провадження (протоколи оглядів з додатками, протоколи вилучення речових доказів тощо).

Порядок залучення експерта визначено у ст. 243 КПК України [3].

Експерт залучається за наявності підстав для проведення експертизи за дорученням слідчого судді чи суду, наданим за клопотанням сторони кримінального провадження.

Розгляд слідчим суддею клопотання про проведення експертизи визначено у ст. 244 КПК України [3].

Якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання, сторони кримінального провадження мають право звернутися з клопотанням про проведення експертизи до слідчого судді.

Слідчому необхідно зазначити, що до компетенції судово-медичної експертизи під час проведення досудового розслідування таких злочинів належать такі дії:

- експертиза трупів у випадках насильницької смерті;
- експертиза трупів у разі виникнення підозри застосування насилля або з інших

обставин, що зумовлюють необхідність такої експертизи;

- експертиза потерпілих, обвинувачених та інших осіб (експертиза живих осіб);
- експертиза речових доказів.

Об'єктами судово-психіатричної експертизи є підозрювані, стосовно яких проводиться досудове розслідування, під час якого виникли сумніви щодо їх психічної повноцінності, а також винувачені та підсудні, стосовно яких в органах суду виникли сумніви щодо їх осудності або можливості за психічним станом брати участь у слідчих діях чи судовому засіданні.

Слідчому необхідно отримати від судово-психіатричної експертизи таке:

- визначення неосудності за вчинене діяння в кримінальному процесі;
- встановлення недієздатності за вчинені конкретні дії або під час загострення психічного захворювання в цивільному судочинстві;
- уточнення процесуальної дієздатності в кримінальному (судово-слідчому) і цивільному процесі;
- рекомендації за свідченнями примусових заходів медичного характеру;
- обґрунтування прогностичних можливостей перебігу психічного захворювання;
- перелік психічних протипоказань для відбування покарання в установах кримінально-виконавчої системи.

Проведення комплексних експертиз стало можливим через розширення можливостей науково-технічних досліджень. Під час комплексної експертизи застосовуються медичні, криміналістичні, хімічні, фізичні, технічні та інші методи дослідження. У висновку експертів, що беруть участь у проведенні комплексної судової експертизи, указується, які дослідження і в якому обсязі провів кожен експерт, які факти він встановив і яких висновків дійшов. Чинне законодавство не містить чітких відповідей на питання про те, хто формулює загальний висновок і як розподіляється відповідальність між експертами під час проведення комплексних експертиз. Проте, на наш

погляд, було б правильно, якби за наслідками проведених досліджень експерти формулювали загальний висновок, який підписувався всіма експертами. У разі виникнення розбіжностей експерт (експерти), котрий не погоджується з висновками інших експертів, підписував би тільки ту частину висновку, яка містить опис досліджень, що проводились ним, і несе за неї відповідальність.

Висновки. Отже, процесуальними джерелами доказів є показання, речові докази, документи, висновки експертів. З огляду на викладене одним із джерел доказів у кримінальному провадженні по факту умисного вбивства є висновок експертів судово-медичної та судово-психіатричної експертиз, які призначаються в обов'язковому порядку. Висновок експерта є найбільш кваліфікованою формою використання наукових, технічних та спеціальних знань у кримінальному судочинстві. Він сприяє всебічному, повному й об'єктивному дослідженню обставин кримінального провадження, постановленню законних і обґрунтованих судових рішень. Основою для проведення дослідження експертом є матеріали кримінального провадження та інформація про суб'єктів, зібрана слідчим в установленому законом порядку. Слідчий отримавши інформацію верифікує з обставинами кримінального провадження та встановлює істину по факту умисного

вбивства. Враховуючи значимість висновку експерта як джерела доказу в кримінальному судочинстві, суди під час розгляду кримінального провадження, використовуючи надані їм законом повноваження, за клопотанням сторін або за власною ініціативою призначають експертизи та збирають дані про осіб для дослідження. Запровадження доступу слідчого з електронним ключем до електронних баз даних про осіб, що є суб'єктами кримінального провадження, спрощує процедуру підготовки слідчого до призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз.

Підводячи підсумки аналізу, варто зазначити, що судова експертиза є одним із найнадійніших джерел доказування. Експертні дослідження є важливою а іноді невід'ємною складовою частиною процесу доказування у кримінальному судочинстві. Сьогодні більшість експертиз проводиться на належному фаховому рівні. За допомогою експертиз та інших наукових досліджень розкривається більше третини злочинів, тому в кримінальному судочинстві широко практикується їх проведення. Результати проведення аналізу щодо призначення судових експертиз свідчать про те, що суди здебільшого правильно застосовують норми процесуального законодавства, зокрема і ті, що регламентують порядок та підстави призначення експертиз.

Анотація

Наукова стаття присвячена проблемним питанням, що виникають у слідчих відділеннях Національної поліції України під час збору та верифікації даних про осіб, які беруть участь в кримінальному провадженні (потерпілих та підозрюваних). Проводиться оцінка важливості і необхідності проведення експертиз по такій категорії злочинів, як умисні вбивства. Аналізується якість та витрачений час на отримання всіх необхідних даних для встановлення істини по справі. Ці дані необхідні для призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз під час розслідування умисних вбивств. Аналізується важливість проведення консультацій слідчих та експертів ще до призначення відповідних експертиз для формулювання питань, на які слідчий хоче отримати відповідь, а також для збору всіх даних, які потребують експерти. Проводиться аналіз чинного законодавства, яке регламентує порядок призначення та проведення експертиз.

Запропоновано алгоритм дій слідчого під час отримання, фіксації та систематизації інформації для її подальшого використання під час призначення експертиз та розслідування таких

злочинів. Рекомендації викладаються у вигляді алгоритму початкових і подальших слідчих (розшукових) дій та інших організаційних заходів. Такий алгоритм спрощує порядок і пришвидшує збір даних та проведення самого експертного дослідження, надає змогу провести дослідження так, щоб надалі не виникало необхідності у проведенні додаткового або повторного дослідження, дає змогу дотримуватись строків кримінального провадження та тримання особи під вартою.

Аналізується необхідність та вирішальна роль висновків експертів. Пропонується необхідність запровадження електронних систем (баз) даних медичних установ, інших підприємств та організацій, а також запровадження електронних ключів для доступу слідчих до таких відомостей, що спростить та пришвидшить збір даних, необхідних для призначення та проведення судово-медичних та судово-психіатричних експертиз. Це дасть змогу отримати доказову базу по справі.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, досудове розслідування, судово-медична та судово-психіатрична експертиза, особливості розслідування, слідчі (розшукові) дії.

Protsenko O.O. Features of data verification for the purpose of examination

Summary

Research article is devoted to the problematic issues that arise in the investigative branches of the national police of Ukraine, during the collection and verification of data about persons participating in criminal proceedings, especially victims and suspects. Evaluation of the importance and the need for examination of this category of crimes, as intentional murder. Analyses the quality and time spent to get all the necessary data to establish the truth of the case. These data are necessary for the purpose of forensic medical and forensic psychiatric examination during the investigation of intentional killings. The importance of consultation of investigators and experts are analyzed before the assignment of the appropriate expertise for the formulation of the questions which the investigator wants to get an answer to as well as to collect all data that are required by experts. Analysis of the current legislation is conducted that regulates the procedure of the appointment and conduction of examinations.

The proposed algorithm of actions of the investigator simplifies order and speeds up data collection, fixation and systematizing the information for further use when prescribing examinations and further investigation of such crimes. The recommendations set out in the form of the algorithm of initial and further investigation (operations) and other organizational activities. This algorithm simplifies and accelerates the collection of data, conduction of the expert research, provides the opportunity to conduct research such way to prevent additional or re-investigation to comply with the terms of criminal proceedings and detention of the person.

The necessity and the decisive role of the conclusions of the experts on the criminal providence are analyzed. The need for the introduction of electronic systems (databases) of data from medical institutions, enterprises and organizations, as well as the introduction of electronic keys for access to investigative information such criminal providence that will facilitate and will enable data collection is offered for necessity of the appointment and conduct of forensic medical and forensic psychiatric expertise. It will allow you to get the evidence base on the case.

Key words: criminal offense, pretrial investigation, forensic medical and forensic psychiatric examination, features of the investigation, investigative (search) actions.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 06.06.2019).

2. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 12.08.2019).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 10.08.2019).
4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 10.08.2019).
5. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : Наказ Національної поліції України від 06.07.2017 р. №570. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17> (дата звернення: 06.06.2019).
6. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98> (дата звернення: 12.08.2019).
7. Інструкція про проведення судово-медичної експертизи : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 р. № 6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95> (дата звернення: 12.08.2019).
8. Про затвердження Порядку проведення судово-психіатричної експертизи : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.05.2018 р. №865. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-18> (дата звернення: 12.08.2019).